

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Rodinné Věci a Dědictví](#) > [Únosy Děti Spáchané Jedním Z Rodičů](#) > [Vyřizování Věcí Týkajících Se Navrácení Soudy](#) > [Czechia](#)

Vyřizování věcí týkajících se navrácení soudy

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Koncentrace soudní příslušnosti

1.1 Který orgán je příslušný k projednávání návrhů týkajících se navrácení podle Haagské úmluvy z roku 1980 / článku 22 nařízení Brusel IIb (dále jen „návrhy na navrácení“)?

Městský soud v Brně (soud, v jehož obvodu má sídlo ústřední orgán, tedy Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí)

Krajský soud v Brně (odvolací řízení)

1.2 Mají příslušnost k projednávání návrhů na navrácení pouze specializované soudy? – Pokud ano, na které soudy je tato příslušnost omezena? Kolik soudců v rámci specializovaného soudu tuto příslušnost vykonává? – Pokud ne, jsou soudci projednávající návrhy na navrácení specializovaní soudci?

Příslušnost k projednávání návrhů na navrácení má pouze Městský soud v Brně jako soud prvního stupně a Krajský soud v Brně pro případné odvolací řízení. Tuto příslušnost vykonávají v rámci specializovaného soudu 4 soudci.

1.3 Jakou metodou jsou soudcům přidělovány návrhy na navrácení?

Způsob přidělování je řešen na základě obecného rotačního a dorovnávacího principu, který zajišťuje rovnoměrné zatížení každého oddělení a respektuje základní specializaci soudců, když přidělování věcí je prováděno automaticky prostřednictvím počítače, a to kolečkem, kdy přidělování věcí tímto způsobem provedené je definitivní a měnit je nelze mimo zákonné důvody spočívající např. ve vyloučení z důvodu podjatosti soudce, odchodu soudce, jeho dlouhodobé nepřítomnosti a dalších zákonných důvodů. V případě nejasností mezi zápisy věcí do jednotlivých oddělení, rozhoduje o zápisu příslušný místopředseda.

1.4 Jaká odborná příprava je poskytována specializovaným soudcům? Mají zejména možnost účastnit se mezinárodních konferencí zaměřených na mezinárodní rodinné právo? Konají se v rámci vaší jurisdikce pravidelné konference, na které jsou zváni všichni soudci rozhodující o návrzích na navrácení?

Justiční akademie jako vzdělávací instituce pro soudy, státní zastupitelství a Ministerstvo spravedlnosti v České republice pravidelně každý rok nabízí mezinárodní vzdělávací akce zaměřené na Haagskou úmluvu z roku 1980 / nařízení Brusel IIb (tj. mezinárodní únosy dětí), a to ve spolupráci s Evropskou justiční vzdělávací sítí (European Judicial Training Network, EJTN) a dále také v rámci programu HELP (Human Rights Education for Legal

Professionals) Rady Evropy. Každý rok jsou v nabídce mezinárodní semináře pro soudce a státní zástupce.

S Radou Evropy v rámci programu HELP se české justici s touto problematikou nabízejí e-learningové kurzy, konkrétně Family Law and Human Rights (celý modul) a Child-friendly Justice (k problematice v tomto modulu se vztahuje kapitola 7 - Violence against children and interdisciplinarity). Tyto kurzy, jakož i další, jsou nepřetržitě k dispozici k samostudiu na stránkách programu HELP (<http://help.elearning.ext.coe.int/>) a potenciální zájemci z řad justice jsou upozorňováni na možnost studia těchto kurzů nejen na seminářích, ale také prostřednictvím Věstníku Justiční akademie.

V rámci vzdělávacích aktivit Justiční akademie jsou pravidelně pořádány odborné semináře věnované problematice mezinárodního práva rodinného a mezinárodněprávní ochrany dětí. Program těchto seminářů se zaměřuje jak na aplikaci nařízení Brusel IIb a aktuální judikaturu SDEU, tak i na praktický nácvik prostřednictvím případových studií.

2 Praxe a postupy týkající se návrhů na navrácení u soudu prvního stupně

2.1 Existují zvláštní pravidla upravující praxi a postupy u návrhů na navrácení? Pokud ano, uveďte stručné shrnutí postupu a případně odkaz

Postup je upraven v § 478–491 [zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#).

Stručné shrnutí je k dispozici na [webových stránkách ústředního orgánu](#).

2.2 Jaké kroky jsou přijímány, aby bylo dodržena lhůta šesti týdnů popsaná v čl. 24 odst. 2 nařízení Brusel IIb?

[Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#)

§ 487 odst. 1

Soud nařídí ve věci jednání, které se musí konat do 3 týdnů od podání návrhu.

§ 489 odst. 1

Nejsou-li dány důvody zvláštního zřetele hodné, vydá soud rozhodnutí ve věci samé zpravidla do 6 týdnů od zahájení řízení; vydá-li soud rozhodnutí po uplynutí této lhůty, uvede v odůvodnění rozhodnutí skutečnosti, pro které nebylo možné tuto lhůtu dodržet.

2.3 Jakými kroky je v případě využití mediace zajištěno, že při postoupení věci k mediačnímu řízení nedojde k překročení šestitýdenní lhůty? Jak soud podle čl. 27 odst. 2 nařízení Brusel IIb posuzuje, zda by měl být zajištěn styk? Posuzuje soud, zda by měl být zajištěn styk, pouze na návrh jedné ze stran, nebo tak může učinit i bez návrhu?

Mediace probíhá nezávisle na soudním řízení.

Soud postupuje podle § 486 [zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#).

§ 486

(1) Soud činí i bez návrhu vhodná opatření k zajištění podmínek pro navrácení dítěte, přičemž zejména učiní opatření k

- a) soudnímu dohledu nad pohybem dítěte na území státu,
- b) zabránění dítěti opustit území státu bez souhlasu soudu,
- c) zabránění narušení osobních vazeb mezi dítětem a navrhovatelem.

(2) Soud na návrh navrhovatele rozhodne též o prozatímní úpravě styku navrhovatele s dítětem, osvědčí-li navrhovatel právo na péči o dítě.

(3) O přijetí vhodných opatření soud rozhoduje bezodkladně, zpravidla bez slyšení účastníků. Proti usnesení, kterým byla vhodná opatření podle odstavce 1 uložena, není odvolání přípustné.

2.4 Jakým způsobem je dítěti umožněno vyjádřit v řízení o navrácení svůj názor? Popište, kdo vyslechne názory dítěte a v jaké fázi řízení jsou jeho názory vyslyšeny

Názory dítěte zjišťuje ústřední orgán, který v řízení zastupuje dítě jako kolizní opatrovník. S dítětem hovoří obvykle psycholog – zaměstnanec ústředního orgánu. Zpráva psychologa je pak poskytnuta soudu i oběma rodičům. S přihlédnutím k věku a vyspělosti dítěte je dítě obvykle vyslechnuto i soudcem.

2.5 Podléhá počet soudních jednání o návrzích na navrácení soudnímu uvážení, nebo váš právní systém stanoví minimální/maximální počet? Pokud ano, upřesněte

Není stanoven maximální počet jednání.

2.6 Je při jednání přípustné provedení důkazu prostřednictvím svědecké výpovědi? Pokud ano, je přípustné doplnit písemné vyjádření ústním vyjádřením?

Ano, při jednání je přípustné provedení důkazu prostřednictvím svědecké výpovědi. Písemné vyjádření je možné doplnit ústním vyjádřením.

2.7 Má navrhovatel povinnost zúčastnit se jednání? Pokud se navrhovatel jednání nezúčastní, má to nějaké procesní důsledky?

Pro účast navrhovatele na jednání nejsou stanovena žádná zvláštní pravidla. Podle ustanovení [§ 101 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu](#) platí, že nedostaví-li se řádně předvolaný účastník k jednání a včas nepožádá z důležitého důvodu o odročení, může soud věc projednat a rozhodnout v nepřítomnosti takového účastníka; vychází přitom z obsahu spisu a z provedených důkazů. Nicméně, účast navrhovatele je doporučená, protože jeho výslech je důležitým důkazním prostředkem.

2.8 Jsou soudy vybaveny videokonferenčním zařízením umožňujícím účast na dálku prostřednictvím videokonference? Jaký je právní rámec pro využívání videokonference při jednání? Existuje zvláštní právní rámec pro jednání v řízeních o navrácení?

Soudy jsou vybaveny videokonferenčním zařízením umožňujícím účast na jednání na dálku.

Pro jednání v řízeních o navrácení se použijí obecná pravidla vyplývající z [§ 102a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu](#).

§ 102a

Využití videokonferenčního zařízení

(1) Na návrh účastníka nebo je-li to účelné, může soud provést úkon s využitím videokonferenčního zařízení, zejména zprostředkovat přítomnost účastníka nebo tlumočníka na jednání nebo provést výslech svědka, znalce nebo účastníka.

(2) Úkon může být proveden prostřednictvím videokonferenčního zařízení tehdy, je-li zajištěno řádné ověření totožnosti osoby, jíž se úkon týká. V případě výslechu je třeba zvlášť dbát na to, aby vyslýchaná osoba nebyla v místě, kde se nachází, vystavena nepřipustnému ovlivňování.

(3) Před zahájením úkonu prováděného s využitím videokonferenčního zařízení poučí předseda senátu osobu, které se úkon týká, o způsobu provedení úkonu.

(4) Kdykoli v průběhu úkonu prováděného s využitím videokonferenčního zařízení může účastník nebo osoba, jíž se úkon týká, vznášet námitky proti kvalitě obrazového nebo zvukového přenosu.

(5) Je-li při provádění úkonu využito videokonferenčního zařízení, pořizuje se zvukový a obrazový záznam vždy. Je-li současně se záznamem pořízen protokol, osoba, jíž se úkon týká, protokol nepodepisuje.

2.9 Jaký druh opatření, včetně předběžných nebo ochranných opatření (záruk), lze přijmout k zajištění bezpečného návratu dítěte?

[Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#)

§ 486

Opatření soudu

(1) Soud činí i bez návrhu vhodná opatření k zajištění podmínek pro navrácení dítěte, přičemž zejména učiní opatření k

- a) soudnímu dohledu nad pohybem dítěte na území státu,
- b) zabránění dítěti opustit území státu bez souhlasu soudu,
- c) zabránění narušení osobních vazeb mezi dítětem a navrhovatelem.

(2) Soud na návrh navrhovatele rozhodne též o prozatímní úpravě styku navrhovatele s dítětem, osvědčí-li navrhovatel právo na péči o dítě.

§ 489 odst. 2

Soud může v rozhodnutí podmínit nebo podmíněně odložit navrácení dítěte, a to splněním přiměřených záruk navrhovatelem nebo vydáním rozhodnutí anebo učiněním jiných opatření orgány státu, do něhož má být dítě navraceno.

Z praxe lze konstatovat, že soud nejčastěji využívá finanční záruky, jako složení určité částky k rukám odpůrce za účelem zajištění jeho bydlení a výživy v případě návratu společně s dítětem.

3 Opravné prostředky

3.1 Je možné podat opravný prostředek proti rozhodnutí soudu prvního stupně?

Ano

3.2 Pokud existuje právo na opravný prostředek, je absolutní, nebo musí být opravný prostředek připuštěn? Nebo se jedná pouze o dovolání?

Je absolutní – pokud je podán v odvolací lhůtě, je automaticky připuštěn.

3.3 Přeruší se v případě opravného prostředku automaticky výkon rozhodnutí o navrácení, nebo lze toto rozhodnutí přesto vykonat?

Rozhodnutí soud 1. stupně je předběžně vykonatelné. Odvolací soud může odložit vykonatelnost usnesení odsuzujícího k navrácení dítěte, pokud k navrácení dítěte nedošlo.

3.4 Je možné podat druhý opravný prostředek? Pokud ano, je vyžadováno připuštění?

Není možné podat druhý opravný prostředek.

3.5 Jakými odbornými zkušenostmi a znalostmi disponují odvolací soudy?

N/A

3.6 Jaký je časový rámec pro rozhodnutí o opravném prostředku a případně o druhém opravném prostředku? Rozhoduje-li se ve zrychleném řízení, vychází prioritní povaha ze zákona, z procesních pravidel soudu nebo z praxe?

Časový rámec pro rozhodnutí o opravném prostředku je upraven v § 490 [zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#).

§ 490

- (1) Bylo-li podáno odvolání proti rozsudku o navrácení dítěte, předá soud prvního stupně věc soudu odvolacímu do 7 dnů od podání odvolání. O odvolání rozhodne odvolací soud do 30 dnů od předání věci.
- (2) Odvolací soud může odložit vykonatelnost usnesení odsuzujícího k navrácení dítěte, pokud k navrácení dítěte nedošlo. O odložení vykonatelnosti rozhodne do 3 dnů od předložení věci.

3.7 Jaké procesní úkony je třeba učinit v souladu s čl. 24 odst. 3 nařízení Brusel IIb, aby začala běžet šestitýdenní lhůta a soud vyššího stupně mohl přezkoumat opravný prostředek?

Viz výše.

4 Výkon rozhodnutí o navrácení vydaného soudem

4.1 Který orgán je příslušný pro výkon rozhodnutí o navrácení?

[Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#)

§ 500 odst. 2

K výkonu rozhodnutí ve věcech mezinárodních únosů nezletilého dítěte je příslušný soud, který rozhodnutí vydal.

4.2 Jsou rozhodnutí o navrácení předběžně vykonatelná? Pokud ano, rozhoduje o tom soud automaticky, nebo o to musí návrhovač požádat? Jak je v případě napadení rozhodnutí o navrácení dotčena předběžná vykonatelnost?

Ano, rozhodnutí o navrácení jsou automaticky předběžně vykonatelná. Vyplývá to z § 484 [zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#).

Odpůrce může navrhnout odložení vykonatelnosti – odvolání nemá odkladný účinek.

4.3 Jaký je postup pro výkon rozhodnutí o navrácení? Existují nějaká právní opatření (například sankce), která mohou pomoci zajistit výkon rozhodnutí o navrácení?

Výkon rozhodnutí o péči péče nezletilé děti včetně možnosti odnětí dítěte je upraven obecně (nejen pro řízení o navrácení) v § 500 a násl. [zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních](#).

Stručné shrnutí postupu je k dispozici na [webových stránkách ústředního orgánu](#).

4.4 Popište postup u návrhu na přerušení a zamítnutí výkonu rozhodnutí o navrácení

Ohledně návrhu na přerušení či zamítnutí výkonu rozhodnutí o navrácení platí, že zákon tuto možnost účastníkům výslovně nepřiznává. Rozsudek o navrácení je tzv. předběžně vykonatelný (§ 484 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních). To znamená, že dítě musí být navráceno ve lhůtě stanovené v rozsudku, která začne běžet v den, kdy byl odpůrci rozsudek doručen.

Soud ovšem může na návrh odpůrce (ale i bez návrhu) podmínit nebo podmíněně odložit navrácení dítěte splněním přiměřených záruk návrhovačem nebo vydáním rozhodnutí anebo učiněním jiných opatření orgány státu, do něhož má být dítě navráceno (§ 489 odst. 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních). Vhodné a přiměřené záruky záleží na okolnostech konkrétního případu. Návrhovač se tak může zavázat například k neodejmutí dítěte po návratu z faktické péče druhého rodiče nebo k úhradě nákladů zpáteční cesty či k určitému hmotnému zajištění (výživné, zajištění bytu, vozidla atd.) dítěte a rodiče, který se má s dítětem navrátit. Základním principem však má být snaha o bezpečný a bezproblémový návrat dítěte do místa obvyklého bydliště. Prvořadou otázkou zde proto není materiální zajištění dítěte nebo odpůrce (druhého rodiče).

Jestliže dítě není ve stanovené lhůtě navraceno, soud může vyzvat odpůrce ke splnění této povinnosti (§ 501 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních) a následně i odpůrci uložit pokutu (§ 502 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních), či jiné opatření (§ 503 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních). Jestliže však dítě ještě navraceno není a odpůrce zároveň podá v zákonné 15denní lhůtě od doručení rozsudku odvolání, odvolací soud může (avšak nemusí) jeho vykonatelnost odložit (§ 490 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních). Důvodem pro takové odložení vykonatelnosti bude zpravidla předpoklad odvolacího soudu, že odpůrce bude se svým odvoláním úspěšný.

Pokud soud výkon povinnosti v rozhodnutí o navracení již nařídí, může jej následně ještě částečně nebo úplně zastavit, a to na návrh nebo i bez návrhu (§ 269 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád). Musí tak z úřední povinnosti učinit bez ohledu na návrh účastníka, zjistí-li některý ze zákonných důvodů (§ 268 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád).

Ve výjimečných případech ale soud může přikročit rovnou k odnětí dítěte, pokud byl jiný postup bezvýsledný, nebo je-li po zahájení řízení z okolností případu zřejmé, že by tento jiný postup zjevně nevedl k navracení dítěte. V takovém případě se rozsudek doručuje odpůrci až při provedení výkonu (§ 504 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních).

5 Výkon privilegovaného rozhodnutí vydaného zahraničním soudem

5.1 Který orgán by byl odpovědný za výkon zahraničního tzv. nadřazeného rozhodnutí, tj. rozhodnutí o navracení uvedeného v čl. 11 odst. 8 nařízení Brusel IIa nebo zahraničního privilegovaného rozhodnutí podle čl. 29 odst. 6 nařízení Brusel IIb, které ukládá navracení dítěte po zamítnutí v dožádaném státě podle čl. 13 odst. 1 písm. b) nebo čl. 13 odst. 2 Haagské úmluvy z roku 1980?

Soud v místě, kde se dítě nachází.

6 Soudní spolupráce

6.1 Byl v rámci vaší jurisdikce oficiálně/neoficiálně jmenován specializovaný soudce do Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci / Mezinárodní haagské sítě soudců (IHNJ)?

Ano

6.2 Pokud ano, je jmenovaný soudce aktivním soudcem? Bylo jmenování oficiální, nebo neoficiální?

Ano – je aktivním soudcem.

■ Poslední aktualizace: 26/11/2025

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.